

Laura Mišela Iļs jāne
Salaspils 1.vidusskola
12.klase
Skolotāja: Daina Tauriņa

Kā Satversme man palīdz veidoties par atbildīgu Latvijas pilsoni?

Apzinies savas tiesības un pienākumus! Šāds teikums noteikti ir bieži dzirdēts dažādās dzīves situācijās. 1922. gada 15. februārī latviešiem bija paveicies, ka starp viņiem bija cilvēki, kuri jau tad apzinājās savas tiesības un pienākumus, tāpēc, pateicoties viņiem, tika izstrādāta Satversme – Latvijas valsts pamatlikums, kurš stājās spēkā 1922. gada 7. novembrī. Es esmu Latvijas pilsonē un apzinos savas tiesības un pienākumus! Bet vai varu būt tikpat pārliecināta, ka arī pārējie Latvijas iedzīvotāji zina savas tiesības un apzinās, cik svarīgas tās ir? Ielūkosimies Satversmes 8. nodaļā – cilvēka pamattiesībās!

Satversmes 90. pants paredz, ka ikvienam ir tiesības zināt savas tiesības.¹ Ne velti Satversme pēc savas būtības ir īss, lakonisks, tomēr komplicēts dokuments,² jo katram iedzīvotājam ir jāzina savas tiesības neatkarīgi no vecuma, sociālā stāvokļa vai citiem aspektiem. Katrs likums ir rūpīgi izstrādāts, lai netiktu pārprasts. Es saprotu, cik svarīgi ir zināt savas tiesības un spēt tās aizstāvēt, kad kāds tās atļaujas ierobežot.

Satversmes 100. pants paredz, ka ikvienam ir tiesības uz vārda brīvību, kas ietver tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju, paust savus uzskatus.³ Esmu ievērojusi, ka daudzi cilvēki baidās paust un aizstāvēt savus uzskatus ne tikai reālajā dzīvē, bet arī sociālajos tīklos. Bet kāpēc tas tā notiek – ja Satversme neaizliedz to darīt? Tā tieši iestājas par to, lai sabiedrība nebaidītos, kā tas bija Latvijas okupācijas gados, kad vārdam nebija brīvības, bet gan aktīvi piedalītos dažādos procesos – debatēs, diskusijās, sēdēs vai citos pasākumos, lai veicinātu ne tikai iedzīvotāju, bet arī Latvijas izaugsmi. Man kā Latvijas pilsonei šis pants piešķir vēl vienu unikālu iespēju – piedalīties vēlēšanās, ievēlot tādus kandidātus, kuriem prioritāte ir Latvijas un tās iedzīvotāju labklājība.

Dažreiz vārda brīvība var izpausties ne tikai pozitīvā, bet arī negatīvā aspektā, līdz ar to Satversmē ir 95. pants, kurš paredz, ka valsts aizsargā cilvēka godu un cieņu.⁴ Šis pants noteikti jāizlasa arī tiem, kuri ikdienā izmanto sociālos tīklus un mēdz tur rīkoties bezatbildīgi, aizskarot otru, piemēram, komentāros. Pants aizliedz arī spīdzināšanu un cita veida pazemošanu. Valsts rūpējas, lai katrs iedzīvotājs justos droši savā dzimtenē.

Mēs dzīvojam brīvā un demokrātiskā valstī, bet mums katram ir jāņem vērā viena nozīmīga nianse – tas neatbrīvo mūs no atbildības, neskatoties uz to, vai esi valsts pilsonis vai nepilsonis. Latvijas valsts Satversme ir atbildīga par katru valsts iedzīvotāju, taču iedzīvotājiem ir jāpierāda, ka zinām savas tiesības un pildām pienākumus. Man Satversme ir kā saknes, kuras, dziļi ieaugušas zemes dziļēs, dod spēku un enerģiju augt manai Latvijai!

¹ Latvijas Republikas Satversme, Satversmes sa pulce; tiešsaiste: <https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme>

² Pleps, J. Par Latvijas Republikas Satversmi: vēsture un mūsdienas; tiešsaiste: <https://www.satv.tiesa.gov.lv/wp-content/uploads/2020/09/Pielikums-Nr.3.pdf>

³ Latvijas Republikas Satversme, Satversmes sa pulce; tiešsaiste: <https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme>

⁴ Latvijas Republikas Satversme, Satversmes sa pulce; tiešsaiste: <https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme>

Informācijas avoti

1. Latvijas Republikas Satversme, Satversmes sapulce; tiešsaiste:
<https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme>
[skatīts 2020.g. 10.decembrī]
2. Pleps, J. Par Latvijas Republikas Satversmi: vēsture un mūsdienas; tiešsaiste:
<https://www.satv.tiesa.gov.lv/wp-content/uploads/2020/09/Pielikums-Nr.3.pdf>
[skatīts 2020.g. 10.decembrī]